

Miljödepartementet
Rättsenheten
Christina Almborg Kroon
103 33 Stockholm

Förslag om nya avfallsregler - Remissvar

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) är en intresseorganisation för Stockholm läns 26 kommuner. KSL är inte remissinstans för rubricerat förslag men väljer ändå att inkomma med remissvar eftersom många av de förändringar, som föreslås, har stor betydelse för kommunerna och den kommunala avfallshanteringen i Stockholms län.

Sammanfattning

Det nya avfallsdirektivet är ett bra och modernt direktiv som ger medlemsstaterna goda möjligheter att införa effektiva verktyg för att hållbarhetsanpassa avfallshanteringen. Direktivets syfte är att skydda miljön och människors hälsa.

Många av de förändringar, som föreslås, har stor betydelse för kommunerna och den kommunala avfallshanteringen, inte minst förslaget om att den som bedriver yrkesmässig verksamhet ska kunna välja att låta hushållsavfallet från verksamheten hanteras av annan än kommunen. Närhetsprincipen och avfallsplanering, är exempel på krav i ramdirektivet och som är viktiga för kommunerna.

KSL är i huvudsak positiv till de föreslagna ändringarna i miljöbalken och förordningen. KSL finner dock ett antal problem som kan uppstå vilket belyses närmare här nedan.

Förbundets synpunkter

Ramdirektivet

Departementets PM följer inte statlig praxis så att det tydligt visar vilka delar av Avfallsdirektivet som förs in var och på vilket sätt. Detta innebär att det finns ett behov av att parallellt med PM:et läsa avfallsdirektivet. Transparensen då staten ska genomföra avfallsdirektivet är således mycket låg och försvårar förståelsen för hur avfallsdirektivet föreslås föras in i svensk lag. Det blir också svårt att se vilka förändringar som görs i avfallsregelverket av andra skäl.

I vissa fall anser Miljödepartementet att krav inte behöver införas eftersom det redan är tillgodosett i svensk lag. I rapporten skrivs att det finns ett välfungerande nätverk för återvinning av avfall i Sverige vilket tas som motiv för att direktivets artikel 16 inte behöver författningsregleras. KSL vill

2009-10-08

Dnr: 2009/0034

uppmärksamma Miljödepartementet på att för separat omhändertagande av biologiskt avfall och framställande av t.ex. biogas finns det inte något fungerande nätverk.

Förändringar i miljöbalken och förordningen

Den svenska regleringen om avfallstransporter går i dag utöver det som krävs enligt EG-rätten och innebär mer administration för företagen och länsstyrelserna genom tillståndsprövningen.

KSL anser att föreslagna strukturförändringarna i miljöbalken och förordningen är bra och förslaget om viss regelförenkling för miljöprovade avfallsverksamheter samt för insamling av avfall kan minska onödig administration för både tillståndsprövande myndigheter och sökanden samtidigt som inga negativa miljökonsekvenser bedöms uppkomma.

Avfallshierarki och livscykelstänkande föreslås införas i miljöbalken, men kommunernas roll för förebyggande av avfall och anfallsminimering är oklart och EUs återvinningsmål saknas. Medborgarperspektivet saknas också. Miljödepartementet bör se över tolkningen av direktivets närhetsprincip och att tydliggöra dess betydelse utifrån ett svenskt sammanhang i MB §15 kap. Det finns en redogörelse av det nya direktivets närhetsprincip som verkar vara en felaktig tolkning av detta krav.

"I direktivet utökas principen om självförsörjning och närhet till att omfatta även återvinning av avfall." Av direktivet framgår tydligt att närhetsprincipen gäller bortskaffande av allt avfall men att när det gäller återvinning endast gäller blandat kommunalt avfall. Den föreslagna skrivningen om avfallshierarkin är onödig krånglig och bör ses över så att det blir tydligt och klart hur hierarkin ser ut. Direktivets skrivning skulle kunna föras över direkt då denna uppfyller dessa krav.

Överlag är skrivningarna otydliga och med ibland oklara syftningar. Lagtexten behöver ses över och anpassas och delar av det som idag läggs i förordningen bör istället läggas i MB för att ge en tydlig överblick. Miljöbalken och tillhörande lagstiftning används av många olika parter och det är viktigt att skrivningarna görs tydliga och med ett språkbruk och format som gör att politiker, tjänstemän och medborgare utan problem förstår innebörden.

Regional och nationell avfallsplanering

Naturvårdsverket ska se till att det finns en nationell avfallsplan och ett avfallsförebyggande program som uppfyller kraven i det nya ramdirektivet. Ytterligare effekter med anledning av ramdirektivet är beslut om specifika kriterier för "end of waste" och framtagande av särskilt program för förebyggande av avfall.

KSL anser att det är viktigt att beskriva hur de kommunala avfallsplanerna ska hänga ihop med den nationella planen. Det behövs ett samlat grepp. Det finns också en risk att uppgifter och statistik från samtliga aktörer under samråd försvåras med det föreslagna frivalssystemet. En annan viktig frågeställning är "Vem får uppdrag att ta in statistik från frivalsverksamheter?"

2009-10-08

Dnr: 2009/0034

Avfallsplanernas status behöver klargöras bättre så att det tydligt framgår att avfallsplanen är ett strategiskt styrinstrument som ska möjliggöra en samlad bedömning av hur planen kommer att bidra till genomförandet av målen och bestämmelserna i detta avfallsdirektiv. Ett eventuellt införande av att verksamheter fritt får välja annan aktör (se nedan) ökar behovet av att avfallsplanen blir det samlande och styrande strategiska instrumentet än mer.

Möjlighet att lämna avfall till någon annan än kommunen

Miljödepartementet föreslår att det ska införas en form av "frivalssystem" så att verksamheter som har hushållsavfall själva ska kunna bestämma hur det tas om hand. Detta innebär att en del av kommunernas nuvarande ansvar för avfall avregleras.

I förslaget skrivs att det föreslagna frivalssystemet förväntas skapa nya möjligheter för effektiviseringar, nytänkande och goda affärer. KSL delar Miljödepartementets uppfattning och vill betona vikten av det är viktigt att ett eventuellt införande av detta "frivalssystem" utformas så att det inte skapar oligopolmarknader utan öppnar upp för mindre verksamhetsutövare med höga miljöambitioner att konkurrera på lika villkor.

Naturvårdsverket bedömer också att en ökad konkurrens för detta avfall kan komma att leda till att nya, effektiva och kundanpassade tekniker och rutiner utvecklas, i synnerhet i insamlingsledet. Troligen är det framförallt de större avfallsföretagen som kommer att kunna erbjuda helhetslösningar och service som är bättre än den kommunala servicen.

Kommunerna har det övergripande och långsiktiga ansvaret för att avfallshanteringen fungerar. En grundförutsättning för att ett frivalssystem ska kunna fungera väl är därför att det utformas konkurrensneutralt och att det kommunala avfallskollektivet inte behöver ta de kostnader för att tillhandahålla "back-up"-system för de verksamheter som väljer annan leverantör.

Kontrollen över att verksamheterna väljer alternativ som är likvärdiga eller bättre utifrån avfallshierarkins målsättning samt anmälningsförfarandet behöver också tydliggöras så att eventuella negativa effekter kan minskas.

Konsekvenserna av detta förslag som syftar till att göra det möjligt för andra än kommunen att ta hand om hushållsavfall skiljer sig åt avsevärt mellan olika kommuner. KSL vill understryka att det redan idag finns en utvecklad konkurrens i Stockholms län vad gäller transport och behandling av avfall. Det behöver inte finnas ett motsatsförhållande mellan kommunalt ansvar och konkurrensutsättning av en marknad, snarare kan det vara en fördel genom att ge möjligheter att genom rätt åtgärder skapa en långsiktigt väl fungerande marknad med fler aktörer.

Förslaget kommer, framför allt i ett inledande skede, givetvis att påverka planeringsförutsättningar för kommunerna. Men det är inget hinder för dessa genomföranden. Förslaget innebär att – utöver sådana faktorer som redan i dag påverkar kommunernas avfallshanteringsbörda (dvs. hur många verksamhetsutövare det är som över tiden behöver bli av med hushållsavfall och hur stora mängder hushållsavfall det handlar om) – ytterligare en faktor

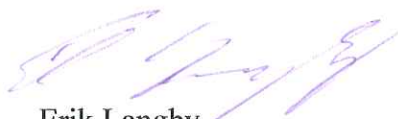
2009-10-08

Dnr: 2009/0034

(dvs. verksamhetsutövarens val i frågan om att använda sig av kommunens tjänster) påverkar kommunernas skyldighet att ge kommunal service.

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Erik Langby
Ordförande

Lennart Dahlberg
Direktör